

na obchod obmezený hned opět aspoň částečně rozšířen, nýbrž jen zvláště jím mělo být vyznačeno, že majitel určité obchodní živnosti, při níž předmětem obchodování jest zboží řemeslně vyrobené, není oprávněn základem držby této obchodní živnosti domáhati se způsobilosti ku výrobě tohoto zboží, že naopak takovýto obchodník zamýšlející vykonávati i oprávnění ku výrobě zboží, musí se podříditi pravidlu t. j. musí podle § 14 živn. ř. vedle ohlášení prokázati i zvláště zákonem stanovenou způsobilost. V opačném náhledu musil by se vytýkati zákonu neprominutelný odpor, stanoví-li zákon s jedné strany, že živnost obchodní opravňuje pouze k obchodu, a vyslovil-li by dále, že, když obchod nezahrnuje v sobě zboží řemeslného, přísluší též obchodníku výroba a prodej (rozh. ze dne 18. května 1892, sb. »Budwinski« č. 6620).

3. Obmezení na prodej zboží vlastního zhotovení nemá při obchodních živnostech v širším smyslu místa (§ 37 živn. ř.).

4. Pro prodej zboží v malém, kde zboží ono jest předmětem nejnutnějších potřeb každodenního živobytí, stanoviti lze maximální tarify (§ 51 živn. ř.), jakož i vyznačení cen vzhledem ku kvantitě a kvalitě (§ 52 živn. ř.).

5. Každý jest oprávněn docházeti se svým zbožím na trhy (§ 62 živn. ř.).

6. Obchod zbožím každodenní potřeby, jako ku př. mlékem, máslem, ovocem, zeleninou, květinami, dřívím dům od domu a na ulici nepodléhá ustanovením patentu o obchodu podomním; rovněž ponechává se živnostenským úřadům na vůli, aby maloživnostníkům dovolily beze zvláštního povolení k hausírování obchod vésti výrobky svými v obvodu obce dům od domu a tím si vydatněji pomoci (§ 60 živn. ř.).

Živnosti reálné a radikované.

I. Pojem.

V době, kdy zaveden byl řád živnostenský, rozlišovala se práva živnostenská na osobní, radikovaná, reálná a dominikální. Osobními právy živnostenskými byla ona, která propůjčena byla příslušnými úřady osobám používajícím vlastností zákonem předepsaných k doživotnímu a osobnímu vykonávání; živnostenská práva spojená s určitou realitou (nemovitostí — »pars fundi«) a tvořící předmět knihovního zápisu (čili jak se praví v dv. dekretu ze dne 20. února 1795 č. 219 sb. zák. soud. »činila dobrou část domu a ceny jeho«), nazývala se radikovanými; dále byla živnostenská práva reálná, kteráž nezávisěji na určité nemovitosti dala se převésti a prodati. Živnostenská práva dominikální přináležela na základě zemské ústavy v jednotlivých zemích korunních (jmenovitě v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Haliči a v Dolních Rakousích) někdejšímu vrchnostem (»dominiím«), jakož i jednotlivým stavovským korporacím anebo určitému počtu oprávněných občanů (srv. čl. »Propinace«). Živnostenská práva radikovaná, reálná a dominikální měla povahu věčnou (dekr. mor. gub. ze dne 19. prosince 1834). Živnostenský řád ze dne 20. prosince 1859 č. 227 ř. z. nezměnil ničeho na pojmu a trvání práv radikovaných a reálných uznávaje práva platně pozůstávající v dosavadním rozsahu jejich, vylučuje však zakládání nových reálních práv živnostenských (čl. VII. vyhláš. pat.). Stávající radikální a reální živnosti mohou tedy jako dříve vykonávati, propachtovati nebo zciziti držitelé nebo jejich náměstkové.

II. Zásadní ustanovení.

Platí především právní domněnka, že živnostenská práva jsou osobními právy; ten, kdo tvrdí o určité živnosti, že má ráz reálního nebo radikovaného oprávnění, musí to dokázati. Podmínky hmotným právem pro vlastnost radikovaných živností stanovené jsou v jednotlivých korunních zemích rozdílné; všude platí však za statek nemovitý (za »příslušenství« §§ 285, 298 a 457 o. o. z.). Místa nemá odloučené knihovní jich zastavení bez pozemku. Při prodeji intelektuální části domu přenáší se spolu celé radikované právo živnosti potud, že kupec stává se pro rata (poměrně) oprávněným ku výkonu jeho. Oddělení radikované právo za účelem převodu jeho na nějakou jinou nemovitost lze toliko s přivolením věřitele hypotekárního (výn. min. fin. ze dne 9. ledna 1852 č. 18.106). Takovýto převod potřebí má přivolení zemské vlády (sb. »Budwinski« č. 7109).

V Dolních Rakousích (dv. dek. ze dne 20. února 1795 č. 219 sb. zák. soud.), ve Štýrsku (dv. dek. ze dne 20. července 1814), v Tyrolsku (nař. ze dne 2. září 1816), v Korutanech a v Krajině uznána jsou ona živnostenská práva za radikovaná, kteráž po 32 léta počítaje nazpět ode dne 22. dubna 1775 byla při vlastnictví domu zvláštním předmětem knihovního zápisu (ve Štýrsku a v Tyrolsku v té případnosti, když byla aspoň od tohoto normálního roku nepřetržitě na témže domě vykonávána), jakož i dále ona živnostenská práva, kteráž byla od r. 1756 zapsaná do stavovské knihy (giltbuchu) výrazem »dům a živnost« a dle vyšší míry zdaněna byla (srv. Mayerhofer, polit. Verwaltungsdienst III. sv. str. 572 a násl.).

V Čechách neplatí nižádný normální rok. Jako živnostenská oprávnění radikovaná uznána jsou tu živnostenská práva knihovně zapsaná a s domem nerozlučně spojená; jich přenesitelnost byla však dvorským dekretem ze dne 13. června 1778 podmíněna povolením politického úřadu zemského. I na Moravě činil se rozdíl mezi reálnými a radikovanými živnostmi. Dekretem dvorské kanceláře ze dne 6. listopadu 1779 prohlášen byl však 15. listopad roku 1780 za normální termín s tím vyrozuměním, že na příště sluší za živnosti radikované a prodejné považovati pouze ona oprávnění, která budou až do jmenovaného termínu knihovně protokolována. Tím zrušen byl na Moravě někdejší rozdíl mezi radikovanými a prodejnými (reálnými) živnostmi, ježto nápotomně vyhledávati se má jakožto podstatný znak při obou knihovních protokolování přede dnem 15. listopadu 1780. To je tím nepochybnější, jelikož již dvorskými reskripty ze 2. října 1762 a ze dne 31. srpna 1776 zapověděno bylo úřední povolování nových reálních živností a uznány byly toliko oprávněnosti již stávající spolu s právy ku převodu a ku prodeji, jež na nich lpěla, a podle toho dv. dekretem ze dne 6. listopadu 1779 uzákoněna byla veškerá privilegovaná živnostenská práva platně pozůstávající. Moravským zákonem zemským ze dne 22. května 1869 č. 23 z. z. (§§ 42 a 43) prohlášena však po zrušení svazku poddanského původní propinační práva a oprávněnosti z toho vyplývající základem odvozených způsobů nabytí za práva reální.

III. Zjišťování radikované vlastnosti.

Aby se při zjišťování reální povahy knihovně zapsaných živnostenských práv docílilo stejnoměrného postupu, nařízeno bylo min. nařízením ze dne 31. října 1856 č. 204 ř. z. podstatně toto: Otázku, zda nějakému živnostenskému oprávnění zapsanému ve veřejných knihách jakožto oprávnění radikované pří-

sluší vlastnost reální, budiž výlučně posuzována a rozhodována úřady živnostenskými. Má-li býti takovéto rozhodnutí vyneseno, má úřad živnostenský vyzvati vlastníka onoho živnostenského práva, aby předvedl důkazy o jeho reální vlastnosti, a spolu má mu uložiti k tomu přiměřenou lhůtu s tím vyrozuměním, že po uplynutí této lhůty rozhodnutí vyneseno bude a že živnostenské právo ve veřejné knize musí se vymazati, nebude-li radikovaným uznáno. Spolu má živnostenský úřad dožádati onen soud, jemuž přináleží vésti dotyčnou veřejnou knihu, aby vyrozuměl osoby mající na zapsaném živnostenském oprávnění právo zástavní o příkazu, jenž vlastníku dán byl, s tím doložením, že mohou buďto samy o sobě nebo společně s vlastníkem do lhůty živnostenským úřadem položené předložiti úřadu živnostenskému přístupné jim důkazy o reální povaze dotčeného živnostenského práva. Soud má toto vyrozumění vyříditi ve způsobě předepsané pro záležitosti knihovní, spolu však poznamenati ve veřejné knize, že se právě jedná o uznání reální povahy tohoto živnostenského práva. Poznámka tato má ten účinek, že hypotekární věřitelové později zapsaní vyloučení jsou z jednání a nemají práva odporovati rozhodnutí, které vyneseno býti má. Výkaz o řádném vyrozumění účastníků hypotekárních budiž úřadu živnostenskému dodán před uplynutím oné lhůty a úřad tento může lhůtu naznačenou přiměřeně prodloužiti, jestliže zajde stranám nějaká překážka. Po uplynutí této lhůty zkoumá živnostenský úřad došlé průkazy a vynesé na základě podaných prohlášení dle platných předpisů, a sice bez ohledu na případnou existenci pohledávek hypotekárních, rozhodnutí o tom, zda živnosti zapsané jako radikované oprávnění přísluší reální vlastnost, čili nic. Jestliže se rozhodnutím tímto uzná zapsané živnostenské právo radikovaným, budiž ihned o tom zpraven soud, jenž z úřední povinnosti povinen jest oprávnění toto do veřejné knihy zapsati. V opačném případě budiž rozhodnutí vydáno jak naproti vlastníku živnostenského práva, tak i naproti hypotekárním interessentům a to předběžně s připuštěním odvolání k úřadu vyššímu. Na základě titulu práva zástavního o sobě nebo pro zmenšení nebo zánik objektu zástavního nelze proti rozhodnutí tomu podati odpor. Vejde-li rozhodnutí v moc práva, budiž živnostenské oprávnění k žádosti živnostenského úřadu ve veřejných knihách vymazáno. Toto nařízení nemá na dřívější, právní moci nabyvší rozhodnutí úřadů živnostenských vlivu, a sluší je tudíž ku žádosti těchto úřadů zapsati do knih veřejných.

Jestliže však následkem toho vymazáno jest živnostenské právo zapsané jako radikované, budtež o tom hypotekární účastníci za účelem zachování případných nároků svých vyrozuměni. Předpisy platící dosud o předmětu tohoto nařízení a nesnášející se s ustanoveními svrchu vytyčenými, byly zrušeny. Podobně, jako ku právní existenci nějakého radikovaného práva živnostenského, náleží tedy i ku zavedení řízení v tomto min. nařízení naznačeného zápis ve veřejné knize. Kde nedostává se tohoto zápisu, mohl sice snad existovati jistý nárok na reálnou vlastnost, avšak tento nárok nemůže se přiváděti ku platnosti před úřady správními, nýbrž jedině před soudy, jelikož pouze soudové příslušni jsou k úředním výkonům ve příčině veřejných knih a mají možnost toho, domoci podobnému nároku eventuálně ku právu. Jestliže živnost, jejíž radikovaná vlastnost se tvrdí, v přítomné době v knihách zapsána není, nedostává se tu k žádosti o zavedení řízení dle min. nař. ze dne 31. října 1856 první a zá-

kladní náležitosti. A nemůže pak v tom směru státi se více jakákoli změna ani případným tvrzením, že byl tento zápis opomenut jen následkem nedopatření skutečivšího se při zakládání nové pozemkové knihy, neboť podmínkou a východištěm řízení dle cit. min. nařízení jest »nikoli to, co v pozemkové knize státi má, nýbrž co tam stojí.« Dopustil-li se za takovéto příležitosti knihovní úřad skutečného nedopatření, budiž náprava ku platnosti přiváděna před tabulární instancí v duchu zákonných norem předepsaných pro tyto případy zákonem ze dne 2. června 1874 č. 98 ř. z., a teprve, když pak kniha pozemková se opraví, vchází úřadu správnímu úkol, aby vlastnost vtěleného práva živnostenského konstatoval a o tom nalezl. Nebylo by místným vykládati výhradnou příslušnost správních úřadů k tomuto konstatování v ten smysl, jakoby jim též příslušelo doplňovati nedostatek náležitosti zápisu ve veřejné knize nálezem svým a tak napravovati úřední úkon úřadů knihovních. Jen když v nynějších pozemkových knihách skutečně jest živnostenské oprávnění předmětem zápisu — a s tímto zápisem nebudiž za roveň pokládán výkaz o živnostenském oprávnění nalézající se v listinách, jež uschovává úřad pozemkový — lze mluvíti o tom, že jest tu ona žádoucí náležitost pro uznání radikované živnosti. K tomu přistupuje pak další náležitost, že totiž toto živnostenské oprávnění jako takové, t. j. jako zvláštní právo již před normálním termínem sloučeno bylo s dotýčnou nemovitostí a do knih zapsáno bylo (roz. ze dne 12. února 1890 č. 474, sb. »Budwinski« č. 5146, ze dne 12. dubna 1890 č. 1188 sb. »Budwinski« č. 5250).

V případě pochybnosti musí se ovšem ale rozhodnouti o objemu, významu a smyslu tohoto zápisu i na základě listin, jež strana předloží k vyložení onoho protokolu, jelikož před působností nového řádu knihovního bylo zvykem brzy celé listiny, brzy jen zcela stručná všeobecná hesla do knih zapisovati, jichž význam a účel dá se vysvětliti jen pomocí dotýčných listin, k nimž se odnášejí a z nichž vyňata jsou. Rovněž sluší materiální obsah a objem živnostenského oprávnění zapsaného jako radikovaná živnost posuzovati jediné dle práva plativšího v době onoho zápisu a pouze dle toho práva sestaviti se dá soujem oněch oprávnění, jež tvořila tehdy takováto živnost. K zjištění těchto okolností zavázány jsou úřady z úřední povinnosti, jsouce i důsledkem veřejného rázu řízení k tomu vázány, aby vyzývaly strany ku předložení průkazů, jestliže během řízení jeví se býti nutno doplniti a dále objasniiti celý skutkový poměr. »Stranami« v řízení o konstatování reálné vlastnosti živnostenského práva jsou vlastníci nemovitosti a věřitelé hypotekární (rozh. ze dne 13. února 1890 č. 489 sb. »Budwinski« č. 5150).

IV. Reálnými (prodejnými) právy jsou po rozumu dv. dekretu ze dne 31. března 1808 ona, která platně pozůstávala před rokem 1775 a již před tímto rokem za vrchnostenského přivolení z titulu práva soukromého převáděna byla s jednoho držitele na druhého. Za účelem evidence o prodejných, neradikovaných živnostech vedou politické vrchnosti (dv. dek. ze dne 5. února 1841) zvláštní knihy poznámkové (Vormerkbücher), jichž zařízení stanoveno výnosem min. ze dne 6. března 1859 č. 8306, kterýžto výnos obsahuje v podstatě tyto zásady: Účelem oněch knih jest předkem objektivní evidence stávajících prodejných živnostenských práv v ohledu živnostenském, správním a policejním. Zápis o stavu držení

do těchto knih činěný nelze považovati ani za nějaký způsob převodu, ani za jakousi známku převodu nebo za důkaz vlastnictví. Knihy poznámkové přináležejí vésti příslušnému okresnímu úřadu politickému resp. magistrátu. Pro každou obec budiž zpravidla určen zvláštní svazek, leč by ve více obcích k témuž okresu patřících byl tak nepatrný počet prodejních živnostenských práv, že by zcela dobře se dala pojati ve svazek jediný. Každé živnosti budiž přiděleno několik listů, aby se nabylo místa ku změnám v držbě. Živnosti budtež zapsány se svými znaky udávajícími jich druh a objem provozování, jakož i označení zvláštní (štít a pod.), a určena-li za dotyčnou živnost normální cena, budiž i tato cena zapsána. Kde dříve prodejné živnosti zapsány byly v knihách pozemkových, budtež z nich vymazány a úplně přeneseny do poznámkové knihy o prodejních živnostech. Při takovémto přenášení budiž v nové poznámkové knize vyznačeno, byla-li přiznána prodejná vlastnost a kterým opatřením (aktem) příslušného úřadu, či zda takovéhoho uznání ještě nenabyla. Tam, kde doposud se nevedly žádné poznámky o prodejních živnostech, jest se omeziti na zápis takových živností od případu k případu, jichž prodejná vlastnost u příležitosti úředního řízení nebo na svobodné zakročení stran uznána již byla nebo teprve uznána bude. Ohlásí-li se převod vlastnictví nějaké živnosti za účelem zápisu, avšak její prodejná vlastnost není uznána, budiž strana hlásící se jen poukázána k tomu, aby dříve vymohla si na příslušném úřadu uznání prodejné vlastnosti. Totéž platiti má i při oněch živnostech, kteréž nedošedše právoplatného uznání své prodejné vlastnosti přeneseny byly ze starších poznámkových knih do nových. Převod vlastnického práva do poznámkových knih může býti zapsán toliko s výslovným, písemně předloženým neb ústně ku protokolu prohlášeným přivolením nyní zapsaného vlastníka nebo na základě soudního odevzdání. K těmto knihám budtež přičiněny a řádně vedeny dodatkové rejstříky, kteréž obsahují označení jednotlivých živností a jména zapsaných držitelů v abecedním pořádku. Knihy tyto budtež pod dohledem úředníka vedením jich pověřeného komukoli k nahlédnutí vyloženy a dle přání pořizeny z nich výtahy za úředního ověření a za šetření předpisů poplatkových přednostou úřadu. Prodejné, neradikované živnostenské a trhové oprávněnosti jsou věcmi movitými, k nimž lze nabýti věcných práv jen způsobem předepsaným v §§ 426 a násl., 451, 452 o. o. z. (min. nař. ze dne 3. listopadu 1855 č. 190 ř. z.). Tak zvané oprávněnosti statků komorních a t. zv. živností cessionářské jsou živnostenskými právy prodejními (dv. dek. ze dne 18. září 1773).

V. Zrušení živností realných.

1. Vzdání se realných oprávnění živnostenských nebo i jen realné vlastnosti s výhradou práva osobního vykonávání připouštělo se, bylo-li to možno bez újmy pro nabytá práva třetí osoby. Zřekl-li se kdo živnostenského práva, pozbýval nároků na opětné uvedení v právo ono. Chtěl-li živnostník opět nabýti práva ku provozování živnosti, prokázati musil potřebné vlastnosti, načež, bylo-li mu toto právo propůjčeno, nevstupoval v dřívější oprávnění svá, nýbrž dostávalo se mu nového a to osobního práva živnostenského. V pochybnosti odnáší se však takovéto zřeknutí při realných živnostech toliko k oprávnění co do výkonu a nelze ho vztahovati bez dalšího na oprávněnost samu. Mohl tedy živnostník realnou živnost vypověděv provozování živnosti své zciziti ovšem nebo propachtovati, jestliže se výslovně nevzdal realní vlastnosti živnosti samé.

2. Pouhé nevykonávání mělo v zápětí výhradně zánik oněch živnostenských práv, v jichž příčině speciálními zákony stanovena byla na neprovozování ztráta jich a vyčerpána byla zákonná přesná lhůta (trvání), nevykonávání. Pro Moravu prohlásil dv. dekret ze dne 19. dubna 1808 a dv. dekret ze dne 23. srpna 1808, že sama sebou zanikají veškerá oprávnění, jež vykonávána nebudou do roka, avšak při tom cit. dv. dekret nezmínil se v nejmenším výslovně o určitých družích živnostenského oprávnění. Dále bylo dv. dekretem ze dne 20. srpna 1825 a nařízením ze dne 12. května 1826 stanoveno, že zánik následkem jednorozhodného neprovozování sluší vztahovati jen na živnosti obchodní, nikoli však na řemeslné (Professionsgewerbe) a živnosti tovární na Moravě. Z podstatně jiné povahy oprávnění živností realných a radikovaných plyne však samo o sobě, že pouhé nevykonávání oněch prve uvedených živností nemá v zápětí jich zánik, nýbrž že vlastnictví k těmto oprávněním pozbývá se naopak jediné dle zásad o. o. z. vůlí vlastníka, zákonem nebo výrokem soudcovským. Nevzdá-li se tudíž někdo dobrovolně a bezprostředně radikované a prodejné vlastnosti nějakého živnostenského práva, nemůže takovéto právo pouhým nevykonáváním zaniknouti (dv. dek. pro Dol. Rakousy ze dne 24. května 1821). Dv. dekret pro Štýrsko ze dne 20. května 1803 prohlašuje, že »ohledně živností realných nemůže míti místa promlčení«. Rovněž bylo dv. dekretem ze dne 24. března 1804 a dv. dekretem ze dne 3. února 1814 rozhodnuto, že realné živnosti neprovozováním nebo vzdáním se (složením) provozování na určitou dobu nepomíjejí. Toliko ve Vídni bylo ve příčině živností ku výrobě pálenky a ve příčině živnosti výčepnické, které se nalézaly na pozemcích předměstských a na domech nabyly povahy realných oprávnění, stanoveno, že pomíjejí živnosti tyto, jestliže nebyly provozovány po dva za sebou jdoucí roky (nař. ze dne 5. listopadu 1761) a v Haliči že pomíjejí základem zákonných ustanovení radikované oprávněnosti výčepnické, jakmile dům, na kterém lpějí, nedá se více užiti ku přijímání (zájezdu) cestujících. Rovněž, jako nepomíjejí pouhým nevykonáváním živnostenská práva radikovaná a prodejná, nepozbývá se ani dominiálních práv příslušejících panstvím a obcím městským, jestliže po delší dobu vykonávána nebyla. Byloť používání jich podmíněno vůlí dotyčného držitele, jemuž nezabráňoval nižádný zákon, aby jich po nějaký čas nevykonával.

3. Ztráta živnostenských oprávnění uložena byla dále jako trest na rozličná nezákonná jednání živnostníků. Všeobecně nestanovil zákon, pozbývá-li vinný živnostník své prodejné nebo radikované oprávněnosti živnostenské či jen vlastního, osobního jich provozování. Dv. dekret ze dne 11. března 1805 nařizuje sice, že musí býti vydána vlastníku realizovaná »kupní cena« při realných a prodejných právech živnostenských, která pro těžké policejní přestupky pomíjejí nebo se prodají, a rovněž nařizuje dv. dekret ze dne 21. února 1804 (§ 3) naproti živnostníkům vídeňským, kteříž pozbývají svého práva mistrovského nadržováním obecnstvu, že prodejné právo živnosti jejich bez dalšího má býti v dražbě prodáno. Z těchto ustanovení a výjimek, jež dlužno přísně vykládati, nedá se však odvozovati, že všude tam, kde zákony stanovily ztrátu živnostenských práv, nalezeno bylo při radikovaných a prodejných právech živnostenských na nucený prodej a na ztrátu oprávněnosti samé a nikoli na pouhé odejmutí výkonu jejich. Nalézati na odnětí živnosti odsouzeným zločincům vyhrazeno

bylo všeobecně úřadům politickým a nesouviselo toto nalézání již přímo s odsouzením pro nějaký zločin.

4. Smrtí dosavadního držitele nepomíjejí radikovaná a prodejná oprávnění, jsou dědičná a přecházejí na dědice, kteřížto však mohou živnost na takovéto oprávněnosti spočívající vykonávat jen v té případnosti, že mohou prokázati žádoucí vlastnosti předepsané dotyčnými platnými ustanoveními.

Obsáhlá data literární lze shledati v Heilingrově spisu »Österr. Gewerberecht« str. 43 a násl.

Živnosti řemeslné.

I. Pojem.

§ 1 řádu živnostenského stanoví: Živnosti jsou buďto

- a) svobodné, nebo
- b) řemeslné,
- c) nebo konečně koncesované.

Tento výraz »živnosti řemeslné« byl nešťastně volen; máť § 1 živn. řádu za účel podati rozdělení živností a důvodem rozdělení (dělidlem) má býti subjektivní oprávnění ku výkonu živnosti. Kdežto však označení »svobodné živnosti« jasně vytýká, že zákon tím rozumí ony živnosti, které může každý provozovati, kdo vykáže všeobecné zákonné náležitosti ku výkonu živnosti vůbec, a kdežto dále i označení »živnosti koncesované« zřetelně praví, že tím rozuměti sluší ony živnosti, k jichž provozování vyhledává se úředního povolení, nelze z označení živností řemeslných odvozovati ničeho pro otázku po subjektivním oprávnění ku výkonu živností spadajících pod označení ono. Než z roztržení uvedeného v § 1 lit. a), b), c) řádu živn. plyne přece tolik, že zákon chtěl z veškerých živností vytknouti skupinu, při kteréž nezamýšlel oprávnění ku provozování na jedné straně vůbec volně uděliti, s druhé strany však nechtěl jich obmeziti v ten způsob, že by nastoupení dotyčné živnosti mělo býti vázáno na úřední povolení. Dle úmyslu zákonodávce má býti naopak tato skupina živností uprostřed živností svobodných a koncesovaných, tedy býti obmezeným způsobem svobodnými živnostmi (označení to, kteréž navrhoval v poslanecké sněmovně prof. Randa) v ten způsob, že provozování jich má býti vyhrazeno pouze těm osobám, kteréž učiní dosti vedle všeobecných náležitostí ku výkonu živností požadovaných ještě i zvláštním náležitostem předem již od zákonodávce vytčeným, takže řemeslnými živnostmi ve smyslu řádu živnostenského dlužno rozuměti ony živnosti, k jichž provozování vedle všeobecných zákonných náležitostí zpravidla potřebí jest ještě a postačí předložiti jistý průkaz způsobilosti. Tím ovšem není naprosto vyčerpán pojmový obsah živností řemeslných; jeť na bíledni, že naskytá se ihned otázka, které jsou to živnosti, k jichž nastoupení vyhledává se zvláštního průkazu způsobilosti. Aby se tato otázka rozřešiti mohla, dlužno blíže rozebrati smysl slov »živnosti řemeslné«. Lzeť s těmito slovy spojovati dvojí význam; mohouť značiti určité druhy živností, pokud se týká, ony druhy živností, které se všeobecně nazývají »řemesly«; avšak slovům těm lze přikládati i ten význam, že značí určitý způsob provozování, totiž onen způsob, kterýž jeví se býti jakožto řemeslná výroba protivou ku výrobě tovární.

1. Druhy živností řemeslných:

V § 1 míní se »zákonodárné zjištění« těchto druhů živností, spolu se však zmocňuje ministr obchodu ve srozuměním s ministrem vnitra, aby v tomto směru označil cestou nařízení, které živnosti dlužno za živnosti